

Αθήνα 31 ΜΑΙ. 1988

Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. Γνωμ. 9

Π ρ ο ς

Το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινων.
Ασφαλίσεων

Διεύθυνση Κοινων.Εργασίας /Τμήμα Β΄

Ενταύθα

Εις απάντηση των ερωτημάτων που διατυπώνετε με το Γ 6β/
452/1988 έγγραφό σας, η γνώμη μου είναι η ακόλουθη:

I.- Από το άρθρ.4 παρ.4 του ΒΔ 690/1961 προκύπτει μεταξύ άλλων ότι οι κοινωνικοί λειτουργοί "οφείλουν να τηρούν αυστηρή εχεμύθεια για τα ιδιωτικά απόρρητα" που τους εμπιστεύτηκαν ή έμαθαν κατά την άσκηση του επαγγέλματος ή λόγω της ιδιότητάς τους, προκειμένου δε να εξετασθούν ως μάρτυρες ενώπιον της δικαστικής ή άλλης αρχής για ζητήματα οικογενειακών απορρητών "οφείλουν να προβαίνουν σε σαφή δήλωση της ιδιότητάς τους και της εκ μέρους των υποχρεώσεως να τηρήσουν το απόρρητο".

Με τη διάταξη αυτή θεσπίζεται ειδικό επαγγελματικό απόρρητο υπέρ των κοινωνικών λειτουργών και αντιμετωπίζεται ως μια μορφή σύγκρουσης καθηκόντων που προκαλείται εις αυτούς, όταν καλούμενοι για εξέταση ενώπιον της δικαστικής ή άλλης αρχής, αφενός μεν οφείλουν να τηρήσουν αυστηρή εχεμύθεια για τα απόρρητα αυτά, ενώ αφετέρου υποχρεούμενοι εις μαρτυρίαν οφείλουν να καταθέσουν τα γεγονότα που αφορούν την εξεταζομένη υπόθεση (βλπ.συναφείς περιπτώσεις άρθρ.212 ΚΠΔ και 371 Π.Κ.).-

II.- Γενικά σε κάθε σύγκρουση καθηκόντων όπου η συμμόρφωση προς το ένα επάγεται την παραβίαση του άλλου, διαφυλακτέο είναι το σπουδαιότερο, που καθορίζεται μετά από στάθμιση με νομικά ή ηθι-

κά κριτήρια (πρβλ. Μπουροπούλου Ερμ. ΠΚ άρθρ. 371 αρ. 4-9, Χωραφά-
Σταμάτη Ποιν. Δικ. ⁹ σελ. 222, Μαγιάκη Η σύγκρουση καθηκόντων σελ.
121 επ. και 124, Ζησιάδη Ποιν. Δικ. τομ. Α' σελ. 275 επ, Γνωμ. Εισ. ΑΠ Κ.
Φαφούτη 11/84 Ποιν. Χρ. ΛΕ' 183). Επομένως σε κάθε περίπτωση που
αντικείμενο της εξέτασής του κοινωνικού λειτουργού είναι περι-
στατικά αναγόμενα ιδίως σε ζητήματα διαζυγίου, προσωπικής καταστά-
σεως των συζύγων, γονικής μέριμνας, επιμέλειας και καθορισμού του
τόπου διαμονής του τέκνου των διαζευγμένων κ. λ. π., ο κοινωνικός
λειτουργός σταθμίζει ποιά ιδιωτικό ή οικογενειακό περιστατικό
από τα εμπιστευθέντα ή περιελθόντα εις γνώση του, είναι απόρρητο
και επομένως μη φανερώσιμο. Εμφανιζόμενος δε στο δικαστήριο ή
στην καλούσα αρχή με σαφή ένορκη δήλωση (βλπ. Μπουροπούλου Ερμ.
ΚΠΑ άρθρ. 212 αρ. 5 σημ. 4, Ζησιάδη Ποιν. Δικον. ³ τομ. Β σελ. 45, Δέδε
Ποιν. Δικον. ⁵ σελ. 309 σημ. 4) γνωστοποιεί ότι το εξεταζόμενο ζή-
τημα αποτελεί ιδιωτικό ή οικογενειακό απόρρητο, που του έχουν
εμπιστευθεί ή έμαθε κατά έναν από τους προειτεθέντες τρόπους
και για το οποίο οφείλει να τηρήσει εχεμύθεια. Τότε ο δεχόμενος
τη δήλωση αυτή ανακριτής, δικαστής κ. λ. π. υποχρεούται να απόσχει
της εξέτασής του κοινωνικού λειτουργού για όσα ζητήματα προ-
βάλλεται απόρρητο (βλπ. Πρακτ. Συνεδ. Αναθ. Επιτρ. ΚΠΑ τευχ. Α' σελ.
107 και τευχ. Γ' σελ. 138, Μπουρόπουλον οπ. α. άρθρ. 212 αρ. 5 και 6).

III. - Με τη διαφύλαξη του απορρήτου η αποστολή των
κοινωνικών λειτουργών αποικτά την ευρύτερη ευθύνη και την κοινω-
νική διάσταση που τους προσδίδεται με το άρθρ. 4 παρ. 1-3 του ανω-
τέρω ΒΔ, ώστε να αντιμετωπίζουν με πνεύμα κατανόησης, σεβασμού
και εμπιστοσύνης κάθε άτομο που προσφεύγει εις αυτούς ζητώντας
προστασία και αποκαλύπτοντας πτυχές του εσωτερικού του κόσμου.
Η μετά την ελεύθερη αυτή επικοινωνία διαπίστευση των ατομικών

και οικογενειακών απορρήτων στον κοινωνικό λειτουργό και η κάλυψή των με την εχεμύθειά του, αποτελούν προέκταση των εμπιστευόμενων με τα άρθρ.19 παρ.1,2 παρ.1 και 5 παρ.1 του Συντάγματος εγγυήσεων του απαραβιάστου της προσωπικής ελευθερίας και της προστασίας της προσωπικότητας (βλπ συναφώς Μάνεση Συνταγματικά δικαιώματα-Ατομικές Ελευθερίες ⁴ σελ.232,234 και 236) εκείνου που προσφεύγει στον κοινωνικό λειτουργό ζητώντας μέριμνα για τη βελτίωση της θέσεώς του. Προς τις συνταγματικές αυτές αρχές συγκλίνει η ανωτέρω διάταξη του άρθρ 4 παρ.4 του ΒΔ 690/1961 όταν τονίζει ότι οι κοινωνικοί λειτουργοί "οφείλουν" να τηρούν αυστηρή εχεμύθεια στα ιδιωτικά και οικογενειακά απόρρητα και "οφείλουν" να προβαίνουν σε σαφή δήλωση για την υποχρέωσή τους να τηρήσουν το απόρρητο αυτό.-

IV.-Και τέλος εάν ο κοινωνικός λειτουργός φανερώσει τα απόρρητα μετά από συναίνεση αυτού που του τα είχε εμπιστευθεί, υποστηρίζεται, όχι όμως χωρίς αντιρρήσεις, ότι δεν παραβιάζει την υποχρέωση εχεμύθειας και απορρήτου (πρβλ Χωραφά-Σταμάτη *δπ.α.* σελ.186, Τούση-Γεωργίου *Ερμ.ΠΚ*³ αρθρ.371 αρ.28 και λοιπές παραπομπές, βλπ.όμως Ζησιάδη *Ποιν.Δικον.*³ τομ.Β'σελ.45, Μπουροπούλου *Ερμ.ΠΚ* αρθρ.371 αρ.10 σημ.24 και ιδίως 25). Αντιθέτως υποχρεούται να τηρήσει εχεμύθεια για όσα απόρρητα περιήλθαν εις γνώση του κατά την άσκηση του λειτουργήματός του ή λόγω της ιδιότητός του, όταν τούτο επιβάλλεται από γενικότερο συμφέρον (βλπ Μπουρόπουλος *δπ.α.* άρθρ.371 αρ.10 και σημ.24), τη σύνοδρομή του οποίου θα σταθμίζει ο κοινωνικός λειτουργός.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Σπυρίδων Α. Σταμούλης